

COM S'ARRIBA A SER EL QUE UN ÉS

Guillem Turró

En aquest article es desplega una recomposició d'un dels aspectes més interessants de la filosofia nietzschiana: la construcció de la identitat. A partir de la crítica a tota la tradició judeocristiana, es proposa un nou tipus d'antropologia vertebrada, aquest cop, entorn de conceptes com la voluntat de poder, la vida, el sentit i el valor.

235

"Una espècie d'éssers pletòrics i de desitjos de joc veuria amb gust precisament les passions, l'irracional i el canvi a l'encalç de la seva felicitat; i justament per les seves conseqüències de perill, contrast, mort."

Friedrich Nietzsche

"...aquí és com si sortissis del cercle dels humans..., seràs un superhome o un dimoni."

Friedrich Schiller

"La vida cobra sentido cuando se hace de ella una aspiración a no renunciar a nada."

José Ortega y Gasset

Resulta evident la interrogació nietzschiana pel que som i hem estat, el seu atac frontal anirà dirigit contra els pilars de la nostra civilització, contra allò que hauria fet possible Occident tal com el coneixem: la metafísica, la religió i especialment la moral, en paraules de Nietzsche: "...nosaltres mateixos, nosaltres els esperits lliu-

res som ja una 'transvaloració de tots els valors', una vivent declaració de guerra i de victòria a tots els vells conceptes de 'veritable' i 'no veritable'¹.

Per començar la seva ofensiva prendrà com a fil conductor la batalla a favor del cos, la vida i l'un-mateix (*selbst*) enfront la moral, la religió i l'home judeocristià: tots aquests, aspectes que ens permetran saber quin serà el nostre nou centre de gravetat, entendre com s'arriba a ser el que un és. Per això mateix, si per a construir sempre caldrà primer destruir, si per a edificar sempre caldrà primer martellejar, ens serà imprescindible l'afany històric i retrospectiu², ens serà imprescindible una *genealogia*³ per tal de començar a creure en nosaltres mateixos.

Una *genealogia* que ens permetrà saber de quin passat prové aquest present, que ens permetrà saber en quina caricatura s'hauria convertit l'ésser humà, una *genealogia* que, fent-nos tornar sobre les nostres passes, ens permeti veure on ens hauríem equivocat i així poder aplicar el millor antídote, en paraules de Foucault: "El cos: superfície d'inscripció dels successos (mentre que el llenguatge els marca i les idees els dissolen), lloc de dissociació del Jo (al qual intenta prestar la quimera d'una unitat substancial), volum en perpetu ensostrament. La genealogia, com l'anàlisi de la procedència, es troba, per tant, en l'articulació del cos i de la història. Ha de mostrar el cos impregnat d'història, i la història com a destructora del cos".⁴

Només així podrem trencar amb un passat que s'hauria fet cos, que s'hauria convertit en el nostre cos, només així podrem saber com s'ha de fer per tal de capgirar una història occidental malalta i nihilista, per poder deixar enrere tot allò que mereix el més gran dels menyspreus: "L'ara i l'antany en la terra –ai! amics meus– són per a mi allò més insuportable; i jo no sabia viure si no fos encara un vident del que ha de venir."⁵ Serà així com descobrirem que el primer que hauré de fer és revocar el que a través de la història hauria desembotat en el nostre present, a saber, liquidar el pensament judeocristià i trencar amb el passat després d'haver-lo anorreat completament, anihilar el *jo* rebut per part dels nostres avantpassats, fer desaparèixer un *jo* que ens hauria constituït com a homes i dones occidentals.

¹ F. NIETZSCHE. *El Anticristo*. Alianza Ed. Madrid, 1991, pàg. 37.

² En paraules de Nietzsche: "Però ara convé saber que només el que construeix el futur té dret a jutjar el passat" a *Consideraciones intempestivas II*. Biblioteca nueva. 1999, pàg. 95.

³ No hauríem d'oblidar que una de les principals obres de Nietzsche serà precisament *La genealogia de la moral*.

⁴ M. FOUCAULT. *Microfísica del poder*. Ediciones La Piqueta. Madrid. 1991, pàg. 14-15.

⁵ F. NIETZSCHE. *Així parlà Zaratustra*. Alianza Ed. Barcelona. 1983, pàg. 129.

Un procés que començarà per dissoldre el *jo* (*Ich*) transmès i fixat per la tradició i la memòria multiseular, per martellejar l'ànima –ni més ni menys que un invent judeocristià,⁶ tan sols un artefacte depriment i decadent– fins suprimir-la del tot. Un procés que començarà per alleugerir l'ànima –guardiana i senyora de la memòria occidental– fins fondre-la completament, ni més ni menys que anihilar els sabers que els sacerdots hi haurien gravat amb les flames de l'infern, ni més ni menys que anar esborrant les guerres gravades dins nostre a fi de començar-ne de noves, a fi d'encaminar-nos devers la terra dels nostres fills tot deixant enre-re la dels nostres pares i mares.

Ni més ni menys que alliberar-nos de la història i d'allò fins ara més sòlid i familiar, anihilar càrregues immemorials per tal de poder reconquerir la innocència perduda, alliberar-nos de la moral i de la metafísica platonicocristianes, deixar enrere la vella història del bé i del mal per així preparar-nos per a l'emancipació individual, per així reconèixe'ns en una nova i policèntrica vida, tal com ha dit Vattimo: "*Nietzsche no desitja en absolut portar a terme una 'reducció', reducció de la consciència al cos, sinó que més aviat el fenomen del cos li serveix només de 'fil conductor' per advertir la multiplicitat del jo enfront de la reducció que des de sempre ha dut a terme la moral-metafísica teoritzant l'hegemonia de la consciència.*"⁷

Espolsar-nos de sobre una humanitat que hauria estat creada en el gresol de la memòria (*mnemotècnica*), al foc d'unes paraules i d'uns gestos que com el ferro s'haurien fos dins la sang: "*Per tal que quelcom romanguí en la memòria, es grava amb foc; només el que no para de fer mal roman en la memòria*".⁸ Desempallegar-nos d'una història gens impune que amb ulls cruels no hauria deixat de vigilar de reüll la natura a mesura que l'anava convertint en més i més culpable: "*Suprimim de la faç de la terra el concepte de pecat!, i llancem darrere el seu concepte de càstig!*"⁹ Deslliurar-nos d'una història que no coneixem però que en tot moment hauria decidit per nosaltres,¹⁰ d'una història que hauria esgotat bona part de les nos-

⁶ En paraules de Nietzsche: "*Tots els instints que no es desfoguen cap enfora tornen cap endins –això és el que jo anomeno interiorització de l'home: únicament amb això es desenvolupa en ell el que més tard es qualificarà d'ànima*". *A La genealogia de la moral*. Madrid. 1995, pàg. 96.

⁷ G. VATTIMO. *Introducció a Nietzsche*. Península. Madrid. 1991, pàg. 124.

⁸ F. NIETZSCHE. *La genealogia de la moral*. pàg. 69.

⁹ F. NIETZSCHE. *Aurora*. Edaf. Madrid. 1996, pàg. 243.

¹⁰ Com ha dit Sánchez Meca: "*Para Nietzsche, nos encontramos de tal modo atra-vesados, constituidos por los prejuicios y los valores de nuestra tradición histórica, que*

tres possibilitats: "Que s'aprengué a menysprear els instints primeríssims de la vida; que es fingís mentiderament una 'ànima', un 'esperit', per a arruïnar el cos; que s'aprengué a veure una cosa impura en el presupòsit de la vida, en la sexualitat".¹¹

Una història intangible que, després de traspasar moltes pells, hauria travessat conductes i actituds, modelat ideals i propòsits, gravat sentiments i desitjos, una història que hauria convertit els homes en testimoni o vestigi de quelcom sagrat i suprasensible, venerable i transcendent: "Unes mans invisibles són les que pitjor ens dobleguen i ens maltracten".¹² Nietzsche ens instarà a foragitar i desarticlar una moral divorciada de la vida, una moral que els seus més fidels policies, ànima i esperit, haurien convertit en instrument per a modelar gestos i intencions, conductes i desitjos, una moral que hauria saturat i infectat el cos d'ideals, preceptes i prescripcions: "Esperit és la vida que s'esquinça de viu en viu: amb el seu propi turment augmenta el seu propi saber, -ja ho sabíeu, això?"¹³

Perquè només desmantellant aquesta història de terrors i horrors podrem esdevenir màximament lívids i fer un decisiu pas endavant, perquè només així podrem deslliurar-nos de càrregues infamants i començar a fabricar un nou ésser, perquè només així podrem començar a reproduir gestos atàvics de cultures llunyanes i civilitzacions desaparegudes. Ni més ni menys que deixar-nos endur per la follia i l'enigma que exhala el món de la terra i de la vida, transmutar-nos en quelcom diferent al llarg d'un joc que consistirà a viure amb tota la intensitat la contradicció de la no-fixació i l'inacabament que defineixen la condició humana, que defineixen *l'ánthropos*.

Per tot això caldrà fer esclatar aquesta ànima pesada i feixuga sorgida de les mans dels que perpètuament conspiren contra la vida, una ànima que els sacerdots haurien enfonsat i sepultat dins del cos, una ànima que com un martell hauria picat en el ferro del cos a fi d'inocular-hi infinites i perpètuas morts, a fi d'arrelar-hi immortals turments. Per això mateix, caldrà desfer-nos d'una ànima clavada com un punyal, d'una ànima que de manera semblant a una teranyina hauria posat el cos sota sospita per tot seguit fer-lo sagnar, una ànima que hauria omplert el cos d'odi i ven-

---

resulta ilusorio suponer que bastan los argumentos racionales o la buena voluntad para desarraigarlos de ellos y alcanzar la verdad. Lo pensado, lo creído, lo querido y lo hecho por otros dan el tono de lo que somos" a *Entorno al superhombre*, *Anthropos*, Barcelona, pàg. 13.

¹¹ F. NIETZSCHE. *Ecce Homo*. Alianza Ed. Madrid. 1993, pàg. 130.

¹² F. NIETZSCHE. *Així parlà Zarathustra*, pàg. 49.

¹³ *Ibidem*, pàg. 99.

jança, una ànima que hauria emmetzinat les arrels de la vida, en paraules de Nietzsche: “*La cansada mirada pessimista, la desconfiança respecte de l'enigma de la vida, el glacial no de la nàusea sentida enfront de la vida (...) –em refereixo a la moralització i al reblaniment malaltissos, gràcies als quals l'animal ‘home’ acaba per avergonyar-se dels seus instints*”.¹⁴

Una ànima i una moral que haurien contribuït decisivament a negar i desvaloritzar el cos, a enverinar-lo i difamar-lo després d'escopir-hi vicis, manaments i coneixements, en paraules de Nietzsche: “*...si haguessis pensat més subtilment, observat millor i après més, sota cap circumstància seguiries anomenant a aquest ‘deure’ i a aquesta ‘consciència teva deure i consciència: la comprensió de com s’han originat en una ocasió els judicis morals et portaria a avorrir aquestes paraules patètiques –així com has arribat a avorrir altres paraules patètiques, com ‘pecat’, ‘eterna salvació de l'ànima’ i ‘redempció’*”.¹⁵

Per això mateix, caldrà suprimir una ànima que hauria convertit el cos en poca cosa menys que una màquina malalta, una ànima inscrita dins del cos fins a humiliar-lo del tot, fins a tornar-lo feixuc, àrid i inert com el plom, com dirà Nietzsche: “*Antany l'ànima mirava el cos amb menyspreu: i llavors aquest menyspreu era la cosa més elevada: –ella volia el cos magre, lleig, famèlic. Així pensava escapar-se del cos i de la terra.*

Oh! Aquesta ànima com n'era, de magra, lletja i famèlica: i la crueltat era voluptat d'aquesta ànima!”¹⁶

Una ànima que hauria fet de cadascun dels plec i replec del nostre cos un niu de maldats i ressentiments, d'errors i culpes, una ànima que hauria reduït el cos a un artefacte concupiscent o un vulgar delinqüent, a una multiplicitat de virtuals i denigrants pecats, com ha dit Deleuze: “*En el ressentiment (és culpa teva), en la mala consciència (és culpa meva) i en el seu fruit comú (la responsabilitat), Nietzsche no hi veu simples fenòmens psicològics, sinó categories fonamentals del pensament semític i cristià, la nostra manera de pensar i d'interpretar l'existència en general*”.¹⁷

L'ànima i els seus inerts cancellers –mestres en virtut i en bondat– s'haurien acarnissat contra el cos i les seves passions per obturar-lo i paralitzar-lo, corsecar-lo i saquejar-lo fins a l'últim dels seus amagatalls i esclatxes, fins a fer-ne un ésser abjecte i tacat de

¹⁴ F. NIETZSCHE. *La genealogia de la moral*, pàg. 76-77.

¹⁵ F. NIETZSCHE. *La Gaya Ciencia*. Akal. Madrid. 1986., pàg. 242.

¹⁶ *Ibidem*, pàg. 24

¹⁷ G. DELEUZE. *Nietzsche y la filosofía*. Anagrama. Barcelona. 1994, pàg. 35.

sang,¹⁸ un ésser esclavitzat per la intricada moral sorgida de l'esperit i de la glòria eterna. L'ànima hauria domat i debilitat el cos tatuant-hi faules monstruoses, escampant-hi relats amb la fesomia del malson i de la culpa: "*S'ha despul·lat de la seva innocència a l'esdevenir quan aquest o aquell altre mode d'ésser és atribuït a la voluntat, a les intencions, als actes de responsabilitat: la doctrina de la voluntat ha estat inventada essencialment amb la finalitat de castigar, és a dir, de voler-trobar-culpables*".¹⁹

Una ànima que hauria capturat i sollat el cos fins a l'últim dels seus intersticis, fins a convertir-lo en moribund, malvat i pàl·lid com la mort, una ànima que hauria disseccionat i obert el cos de dalt a baix fins a convertir-lo en inerm mortalla al servei del nihilisme platonocristià. Un cos tacat amb la vergonya i la impietat, un cos batejat amb el fel de la culpa, un cos clos amb set segells, un cos marcat amb ferro roent per una ànima que hauria fet de la vida un sistema de valors i imperatius, de rutines i hàbits, un cos reduït a ser simple llegenda de pecats prohibits i immemorials.²⁰

Una ànima que de la mà dels seus valors i supersticions hauria penetrat com una teranyina invisible i imperceptible sota la pell per confondre's amb el que som, fins a fer-ne carn de la nostra carn, quan fruit d'haver circulat tant de temps pel cos hauria acabat convertint-se en carn i sang, com ha dit Deleuze: "*...per una banda la màquina de fabricar la culpabilitat, l'horrible equació dolor-càstig; per altra banda, la màquina de multiplicar el dolor, la justificació pel dolor, la fàbrica immunda*".²¹

Una ànima i un esperit que haurien servit a uns jutges decadents i anèmics per determinar el sentit de l'existència humana, per convertir la vida en una trista i vil abstracció, una ànima i un esperit que haurien administrat el cos sota amenaça de mort. Una ànima clavada al cos, una ànima que hauria estat la guardiana nocturna de la memòria occidental, una ànima que hauria colonitzat i conquerit la memòria de la voluntat, una ànima que hauria espi-

¹⁸ En paraules de Nietzsche: "*En aquesta esfera, és a dir, en el dret de les obligacions és on té el seu lloc nadiu el món dels conceptes morals 'culpa' (Schuld), 'consciència', 'deure', 'santedat del deure',—el seu inici, de la mateixa manera que totes les coses grans a la terra, ha estat esquitxat profundament i llargament amb sang*". A *La genealogia de la moral*, pàg. 74.

¹⁹ F. NIETZSCHE. *Crepúsculo de los ídolos*. Alianza Ed. Madrid. 1991, pàg. 68.

²⁰ Com dirà Nietzsche: "*Ai, vet aquí el meu dol: en el fons de les coses, hom hi ha col·locat la recompensa i el càstig. —I ara també en el fons de les vostres ànimes, virtuosos! Però com el morro del senglar, la meua paraula ha d'esquinçar el fons de les vostres ànimes; una rella és el que vull ser per a vosaltres.*" A *Així parlà Zaratustra*, pàg. 90.

²¹ G. DELEUZE. *Op. Cit.*, pàg. 26.

ritualitzat amb el pecat i el càstig etern el cos en els seus replecs més profunds i amagats: “El concepte ‘pecat’, inventat juntament amb el corresponent instrument de tortura, el concepte de ‘voluntat lliure’, per a extraviar els instints, per a convertir en una segona natura la desconfiança enfront d’aquests!”²²

Una ànima molt semblant a un paràsit introduït en el nostre cos fins emmalaltir-nos i convertir-lo –recordem el que ens deia Plató– en tomba i presó: “Els moralistes cristians seguien el rastre de la carn que s’havia allotjat en els replecs de l’ànima”.²³ Nietzsche ens incitarà a desaprendre tot el que som després de saber que “el cristianisme és una metafísica del botxí”, després de saber que com ens deia un personatge de Sartre, la immundícia i la lletjor de la carn no es troben en el cos sinó en l’ànima,²⁴ en pròpies paraules seves: “En comptes de la salut, la ‘salvació de l’ànima’ –és a dir, una folie circulaire entre convulsions de penitència i histèries de redempció!”²⁵

Una ànima enterrada i subtil que hauria fet emmudir les passions sota la xifra de l’ideal i del pecat, en paraules de Nietzsche: “El ‘pecat’ –doncs, així parla la reinterpretació sacerdotal de la ‘mala consciència’ animal (de la crueltat tornada cap enrere)– ha estat fins ara l’esdeveniment més gran en la història de l’ànima malalta: en el pecat tenim l’estratagema més perillosa i més nefasta de la interpretació religiosa”.²⁶ Una ànima que hauria donat forma al cos tot circumcidant-lo de dalt a baix, que hauria mutilat meticulosament els seus teixits de la mà d’unes realitats únicament existents per la mediació de l’esperit i de l’intemporal, com ha dit Nietzsche: “Ha ensenyat a menysprear, descuidar i mortificar el cos, i a mortificar i menysprear el propi home per tots els seus instints; va donar ànimes ombrívoles, rígides, oprimides”.²⁷

Una ànima i uns guardians nocturns que haurien teixit el cos de culpables i endimoniades voluptuositats, una ànima i uns predicadors de la mort –sant Pau hauria estat el primer d’una llarga llista de sacerdots²⁸– que haurien castrat el cos fins a corrom-

²² F. NIETZSCHE. *Ecce Homo*, pàg. 132.

²³ M. FOUCAULT. *Estrategias de poder*. Paidós. Barcelona. 1999, pàg. 387.

²⁴ J.P. SARTRE. *El diablo y dios*. Alianza Ed. Madrid. 1995, pàg. 217.

²⁵ F. NIETZSCHE. *Ecce Homo*, pàg. 132.

²⁶ F. NIETZSCHE. *La genealogia de la moral*, pàg. 163.

²⁷ F. NIETZSCHE. *Aurora*, pàg. 98.

²⁸ En paraules de Nietzsche: “Els sacerdots són, com és sabut, els enemics més malvats –per què? Perquè són els més impotents. A causa d’aquesta impotència, l’odi creix en ells fins a convertir-se en quelcom monstruós i sinistre, en el més espiritual i verinós”. A *La genealogia de la moral*, pàg. 39.

pre'l del tot, fins esllanguir-lo i empobrir-lo fins a l'extenuació, una ànima i uns rerefundans dels quals primer caldrà desprendre-se'n si és que volem que el missatge de Nietzsche pugui fer-se realitat: "El concepte 'ànima', 'esperit', i àdhuc 'ànima immortal', inventat per a menysprear el cos, per a fer-lo emmalaltir -fer-lo 'sant'-, per a contraposar una lleugeresa horripilant a totes les coses que mereixen serietat en la vida, a les qüestions de l'alimentació, habitatge, dieta espiritual, tractament dels malalts, neteja, clima!"²⁹

Només liquidant una filosofia que després de renegar de la terra hauria comprès malèvolament la importància del cos com a pressupòsit de la vida podrem rescatar el cos del fons de la memòria de les morals i les religions, podrem tornar a començar de bell nou a l'encalç del *Superhome*, com ha dit Deleuze: "El ressentiment, la mala consciència, l'ideal ascètic, el nihilisme, són la pedra clau de tot *nietschià*. Allí és on es pot demostrar si ha comprès o no el veritable sentit del tràgic."³⁰

Només reconciliant-nos amb el cos podrem iniciar l'aventura de la vida en la seva originalitat i distinció, en paraules seves: "Estem orgullosos de no haver de ser ja més mentiders, calumniadors, sospitosos de la vida".³¹ Ni més ni menys que redimir el món de la moral i del ressentiment,³² dels qui sota el nom de Déu l'haurien estat calumniant fins ara. Inaugurar un camí sense por a flaquejar i acabar defallint de la mà de tots aquells que han menyspreat el cos fins a neulir-lo i tornar-lo eixut: "Jo no segueixo el vostre camí, menyspreadors del cos! No sou per a mi cap pont cap al superhome!"³³ Només buidant el cos de les teranyines espirituals i la mala consciència, només esborrant les traces de moralistes i metafísics, podrem absoldre el cos de les penes i les humiliacions amb què hauria estat reclòs i castigat fins a la paràlisi i la calúnia, la vergonya i la insignificança. Només fent-ho, podrem saber de la raó en el cos (*Vernunft im Leibe*) i de la raó en la vida (*Vernunft im Leben*), podrem revocar el país dels nostres pares i avantpassats. Només així podrem viatjar lluny dels regnes habitats pels enemics mortals de la vida, dels paradisos, superterres i cels purs, només així podrem ser el que autènticament som: "La disfressa inconscient

²⁹ F. NIETZSCHE. *Ecce Homo*, pàg. 132.

³⁰ G. DELEUZE. *Nietzsche y la filosofía*, pàg. 58.

³¹ F. NIETZSCHE. *La voluntad del poderío*. Edaf. Madrid. 1996, pàg. 90.

³² En paraules de Nietzsche: "...amb el ressentiment de les masses ha forjat la seva arma capital contra nosaltres, contra tots els éssers aristocràtics, jovials, generosos que hi ha a la terra, contra la nostra felicitat a la terra". A *El Anticristo*, pàg. 75.

³³ F. NIETZSCHE. *Així parlà Zaratustra*, pàg. 43.

*de necessitats fisiològiques dessota el mantell de l'objectiu, de l'ideal, el purament espiritual es practica en una escala atterradora –i moltes vegades m'he preguntat si la filosofia en termes generals no ha estat mera interpretació i un malentès del cos”.*³⁴

Només d'aquesta manera podrem començar a indagar a l'encalç de nous objectius, només així podrem iniciar un viatge que ens haurà de portar a metes molt llunyanes, recobrar una autenticitat originària de la mà de les raons del cos i ja no del supramundà, redimir el passat a través de la vida i d'allò que l'e-xalta: *“Perquè aquesta és la vostra veritat: sou massa nets per a la brutícia d'aquestes paraules: venjança, càstig, recompensa, retribució.”*³⁵

Només així podrem atrevir-nos a emprendre un itinerari que es trobarà molt lluny dels valors establerts fins ara per la moral i la religió, un itinerari després de fer de la vida la droga de la salut que batega dins nostre, una perpètua alquímia fins a realitzar-nos i conquerir-nos plenament, una alquímia que abraça la revitalització de les forces i de la potència creativa, una alquímia que aplega necessitat i atzar fins aconseguir que Dionís novament balli dins nostre, fins aconseguir que de Déu i de la seva moral no en quedin ni rastre: *“La moral contranatural, és a dir, gairebé tota moral fins ara ensenyada, venerada i predicada es dirigeix, pel contrari, precisament contra els instints de la vida, –és una condemna, a vegades encoberta, a vegades sorollosa i insolent, d'aquests instints. En dir ‘Déu veu el cor’, la moral diu no als apetits més baixos i més alts de la vida i considera Déu enemic de la vida... El sant en qui Déu té la seva complaença és el castrat ideal... La vida acaba on comença el ‘regne de Déu’...”*³⁶

Alliberar un espai en blanc, una matèria informe, múltiple –el cos, els seus plaers i els seus valors– i presubjectiva que haurem d'omplir amb el vi que sobreix d'una vida que és essencialment extramoral. Donar relleu a la nostra existència amb la saba i el vent d'una vida que tendeix a la disgregació i a la diferenciació. Lliurar-nos amb cos i ànima a una vida feta de turbulència, contraposicions i enfrontaments, una vida que consistirà a llegir-nos i rellegir-nos de múltiples, noves i sempre innocents maneres.³⁷ Convertir tot el que fem en victòria a favor de la vida i dels valors que la fecunden, omplir l'existència dels batecs del cos i de la vida,

³⁴ F. NIETZSCHE. *La Gaya Ciència*. Pàg. 32.

³⁵ F. NIETZSCHE. *Així parlà Zaratustra*. Pàg. 91

³⁶ F. NIETZSCHE. *Crepúsculo de los ídolos*. Pàg. 56-57.

³⁷ En paraules de Nietzsche: *“L'ateisme i una espècie de segona innocència (Unschuld) es troben lligats entre si” a La genealogia de la moral*. Pàg. 104.

d'una densitat guanyada a favor d'una fertilitat exuberant, farcir els nostres dies amb una conjunció d'innocència, silenci i atzar després d'haver entès que cos i esperit són el mateix: "*Cos, sóc jo, i ànima –així parlava el nen. I, per què no parlar com els nens?*"³⁸

D'aquí vindrà que el vitalisme de Nietzsche l'haguem de cercar a despit de la perpètua menysvaloració del corporal per part de la filosofia i la moral, més enllà dels seculars menyspreus al cos, a la terra i a tot allò que porta la marca del sensible i del fugisser³⁹: "*Torneu a la terra, com faig jo, la virtut que s'ha perdut volant –sí, torneu-la al cos i a la terra; perquè, a la terra, li doni el seu sentit, un sentit humà!*"⁴⁰ Nietzsche ens convidaria a ser copartícips d'un nou art de viure després d'haver trencat amb el que érem, després de no haver deixat rastre de l'ànima judeocristiana i de les morals que se seguien, després d'haver entès que el cos està fet de moltes ànimes mortals, Nietzsche ens convidaria a anihilar-nos per tal que sorgís un ésser superior, com dirà ell mateix, "*cal tenir ales quan s'estima l'abisme*".⁴¹

Nietzsche ens instarà a desempallegar-nos i alliberar-nos d'uns cossos ferits amb el fang de la lascívia i la calúnnia, d'uns cossos maleïts amb *beuratges sangonosos*, d'uns cossos velats per part dels legisladors morals, corromputs dessota Déu i *més enllà*⁴², dessota l'esperit i el sobreterrenal: "*El concepte 'Déu', inventat com a concepte antitètic de la vida –en aquest concepte, concentrat en horrososa unitat tot el nociu, emmetzinador, difamador, l'entera possibilitat a mort contra la vida! El concepte 'més enllà', 'món veritable', inventat per a desvaloritzar l'únic món que existeix– per a no deixar a la nostra realitat terrenal cap meta, cap raó, cap tasca!*"⁴³

En Nietzsche no solament tindrem el filòsof que hauria indagat amb clarividència les conseqüències del fet que Déu hagi deixat d'existir, sinó també un home que ens dirà que la fe en Déu ja no és històricament possible, un hereu conseqüent i orgullós de "*la mort de Déu*", de la desaparició d'aquell ésser suprem al mateix

³⁸ F. NIETZSCHE. Així parlà Zaratustra, pàg. 42.

³⁹ Com dirà Nietzsche: "*Malalts i moribunds eren aquells que menysprearen el cos i la terra i que inventaren les coses celestials i les gotes de sang redemptora: però fins i tot aquestes dolces i tenebroses metzines les prengueren del cos i de la terra!*" a Així parlà Zaratustra, pàg. 40.

⁴⁰ F. NIETZSCHE. Així parlà Zaratustra, pàg. 76.

⁴¹ F. NIETZSCHE. *Poesía completa*. Trotta. Madrid. 1998, pàg. 68.

⁴² En paraules de Nietzsche: "*Quan es col·loca el centre de gravetat de la vida no en la vida, sinó en el 'més enllà' –en el no-res–, se li ha tret a la vida com a tal el centre de gravetat*". A *El Anticristo*, pàg. 74.

⁴³ F. NIETZSCHE. *Ecce Homo*, pp. 131-132.

temps que pressupòsit de tota calúnnia, menyspreu o crim contra la vida: *"En efecte, els filòsofs i 'esperits lliures', en assabentar-nos que 'ha mort el vell de Déu', ens sentim il·luminats per una nova auro-ra; amb el cor omplert de gratitud, meravella, pressentiment i expectació— per fi l'horitzó se'ns apareix una altra vegada lliure, encara que no estigui del tot clar, per fi les nostres naus poden altre cop salpar, desafinat qualsevol perill, tota aventura de la cognició està altre cop permesa, el mar, el nostre mar, està altre cop obert, tal vegada no hi hagi hagut mai un mar tan obert".*⁴⁴

Nietzsche ens convidarà a alliberar-nos de la fatalitat per obra i gràcia de la mel del desig, dansar amb els peus de la vida després d'haver après que el món és molt profund, que el cos és el nostre veritable un-mateix (*Selbst*), que la virtut és la conseqüència de la felicitat: *"Però aquell que no dorm, aquell que és savi, diu: jo sóc tot cos i no res més; i ànima és només un mot per a quelcom que hi ha en el cos.*

El cos és una gran raó, una pluralitat amb un únic sentit, una guerra i una pau, un ramat i un pastor.

*Eina del cos és també la teva petita raó, germà meu, que tu anomenes 'esperit', una petita eina i una petita joguina de la teva gran raó."*⁴⁵

Nietzsche ens comminarà a enfonsar-nos en el nostre ocàs després d'haver-nos dit que el passat parla i s'expressa en i a través del cos, després de renunciar a una història que Déu i els seus predicadors haurien teixit d'innombrables malvestats, en paraules del propi Nietzsche: *"...la voluntat de l'home de trobar-se culpable i reprovable a si mateix fins a fer impossible l'expiació, la seva voluntat d'imaginar-se castigat sense que la pena pugui ser mai equivalent a la culpa, la seva voluntat d'infectar i d'enverinar amb el problema de la pena i de la culpa el fons més profund de les coses (...) la seva voluntat d'establir un ideal —el de 'Déu sant'—, per a adquirir, en presència del mateix, una tangible certesa de la seva absoluta indignitat."*⁴⁶

Nietzsche ens convidarà a destruir i menysprear l'home que fins ara hauríem estat, un home al qual li hauria arribat inevitablement el final, com ha dit Colli: *"Combatent el cristianisme, combatia la falsa religió, la religió racionalista, antropocèntrica, que concedí a l'home una posició aïllada en el món, i per a poder fer-ho renegà de l'animalitat en l'home."*⁴⁷ Com dirà el propi Nietzsche: *"A l'home ja*

⁴⁴ F. NIETZSCHE. *La Gaya Ciencia*, pàg. 254.

⁴⁵ *Ibidem*, pàg. 42

⁴⁶ F. NIETZSCHE. *La genealogia de la moral*, pàg. 106.

⁴⁷ G. COLLI. *Después de Nietzsche*. Anagrama, pàg. 76.

no el fem derivar de l'esperit, de la divinitat, hem tornat a col·locar-lo entre els animals. Ell és per a nosaltres l'animal més fort, perquè és el més astut: una conseqüència d'això és la seva espiritualitat".⁴⁸

Només així podrem començar a viure els nostres secrets i les nostres abundàncies, només així podrem novament divinitzar el cos amb una nova i radiant lluminositat, només així podrem recuperar el regne de la terra i deixar enrere els ultramundans i la vida decadent⁴⁹, la religió i la moral, com dirà el mateix Nietzsche: "Ni la religió ni la moral tenen contacte, en el cristianisme, amb punt algun de la realitat. Causes purament imaginàries ('Déu', 'ànima', 'jo', 'esperit', 'la voluntat lliure' o també 'la no lliure') efectes purament imaginàris ('pecat', 'redempció', 'gràcia', 'càstig', 'remissió dels pecats'). Un tracte amb éssers imaginàris ('Déu', 'esperits', 'ànimes'); una psicologia imaginària (...); una teologia imaginària ('el regne de Déu', 'el judici final', 'la vida eterna').⁵⁰

Només així podrem penetrar dins d'un nou teatre on deixar l'abominable màscara que dúiem posada per crear-ne de superiors, només així podrem caminar amb els peus lleugers i esdevenir artistes, només així podrem deixar enrere nous personatges que anirem reunint amb l'escambell de la nostra personalitat. Per això mateix, es tractarà d'esborrar les fronteres entre actors i espectadors per poder ser partícips d'una saviesa íntima i radical, una saviesa feta de temptatives i temptacions, d'estimar la vida sense límits al llarg d'una obra extrema feta al caire del precipici.

Fer de la nostra vida una prodigiosa obra d'art⁵¹ on desintegrar un jo en forma de cos embrutit i espiritualitzat, un jo inadvertidament i subtilment adherit al cos pel temps de les religions i les morals: "El meu Jo és quelcom que cal superar: el meu Jo és per a mi el gran menyspreu de l'home: així parla per aquests ulls"⁵². El que ens proposarà Nietzsche serà trobar-nos a nosaltres mateixos en l'escenari de la vida i ja no del suprasensible i de l'incondicionat, entendre que Déu no hauria deixat de ser un desencert de l'home, que

⁴⁸ F. NIETZSCHE. *El Anticristo*, pàg. 38.

⁴⁹ En paraules de Nietzsche: "Jo entenc la corrupció, que s'endevina, en el sentit de la *décadence* (*decadència*): la meua asseveració és que tots els valors en què la humanitat resumeix ara els seus més alts desitjos són valors de *décadence*". A *El Anticristo*, pàg. 30.

⁵⁰ *Ibidem*, pàg. 39.

⁵¹ Com ha dit Reboul: "Per conseqüent, Nietzsche redueix l'ètica a l'estètica. No nega la llibertat humana, però la concep com el privilegi del creador, segons el model de l'art: no *frei wovon*, lliure d'això, sinó *frei wozu*, lliure per a això." A *Nietzsche, crítico de Kant*. Anthropos. Barcelona. 1993, pàg. 100.

⁵² F. NIETZSCHE. Així parlà *Zaratustra*, pàg. 45.

el cristianisme no hauria deixat de ser hostilitat i aversió a la vida, que el cristianisme hauria estat poca cosa més que *“platonisme per al poble”*: *“esquiveu tots els incondicionats d'aquesta mena! És una pobra espècie malalta, una espècie plebea: esgarden amb mal ull aquesta vida, tenen l'ull malalt per a aquesta terra.*

*Esquiveu tots els incondicionats d'aquesta mena! Tenen peus feixucs i cors embotornats: –no saben dansar. Com podria ser lleugera la terra per a gent d'aquesta espècie!”*⁵³

Deixar enrere aquells que es negaven i malentenien el cos per a poder existir, deixar enrere la història occidental després de transmutar els seus conceptes en bellesa i plenitud vital, embarcar-nos a l'encalç de mars incògnits i deshabitats, de metes llunyanes i desconegudes, no oblidar mai més el que ens dirà Nietzsche: *“Per això els grecs continuen essent el primer esdeveniment cultural de la història –saberem el que era necessari, ho feren; el cristianisme, que ha menyspreat el cos, ha estat fins ara la més gran desgràcia de la humanitat”*.⁵⁴

Dur a terme una tercera navegació –*la transvaloració de tots els valors*– que consistirà a allunyar-nos dels esclaus i de la moral⁵⁵, a allunyar-nos dels esquemes que ens ha llegat la història occidental, en paraules de Nietzsche: *“Només nosaltres, nosaltres els esperits lliures que hem arribat a ser lliures, tenim el pressupòsit per entendre quelcom que dinou segles ha malentès, –aquella honestedat, convertida en instint i passió, que fa la guerra a la ‘mentida santa’ més encara que a cap altra mentida...”*⁵⁶ Dur a terme una tercera navegació que consistirà *“a crear-ne un que sigui més que aquells que el crearen”*, a remar vers el gran senyor de l'esperit i del sentit de la terra, a ser el que hem de ser, convertir-nos en aquell *suprahome* que jeu i ja s'albira en l'horitzó: *“On és, doncs, el llamp que us llepi amb la seva llengua? On és el deliri que caldria inocular-vos?”*

*Mireu, jo us predico el superhome: ell és aquest llamp, ell és aquest deliri!”*⁵⁷

⁵³ *Ibidem*, pàg. 265.

⁵⁴ F. NIETZSCHE. *Crepúsculo de los ídolos*, pàg. 125.

⁵⁵ En paraules de Nietzsche: *“La moral, ja no expressió de les condicions de vida i creixement d'un poble, ja no el seu instint vital més fondo, sinó convertida en quelcom abstracte, convertida en antítesi de la vida”* a *El Anticristo*, pàg. 52.

⁵⁶ *Ibidem*, pàg. 65-66.

⁵⁷ *Ibidem*, pàg. 24.

Abstract

In this article, there is a new composition of one of the most interesting aspects in Nietzschean philosophy: the construction of identity. From a critique of the whole Judaeo-Christian tradition, we are proposed a new form of anthropology help up around concepts such as power will, life, sense and value.